

Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk v Slovenskej republike za rok 2011

PhDr. Lubica Segešová

CVTI SR, metodicky pôsobiace pre potreby technických knižníc a informačných stredísk (ďalej len TK/IS), získalo a spracovalo štatistické údaje o nich za rok 2011 v súlade s plánom štátnych štatistických zisťovaní Slovenskej republiky vykonávaným Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.

Z pôvodnej vybranej reprezentatívnej vzorky 336 TK/IS z roku 1989 **ostalo po prieskume za rok 2011 v databáze 33 TK/IS (9,8 %)**.

Z 34 TK/IS oslovených CVTI SR, ktoré ostali v portfóliu z roka 2010 v databáze, bolo 26 fungujúcich (76,47 %), 5 stagnujúcich (14,70 %), 2 zakonzervované (5,88 %), 1 zrušená (2,94 %).

Rok	Počet TK/IS = počet % z 336	Fungujúce TK/IS = počet % z 336	Stagnujúce TK/IS = počet % z 336	Zakonzervované TK/IS = počet % z 336
1989	336 =100 %	336 =100 %	0 z 336	0 z 336
2011	33 =9,82 %	26 = 7,73 %	5 = 1,48 %	2 = 0,59 %

Zrušené TK/IS = počet % z 336 v roku 2011
0 z 336
1= 0,29 % (od roku 1989 spolu 303 = 90,17 %)

MK SR pripravilo po ôsmykrát – od roku 2004 – okrem printovej aj elektronickú verziu výkazu. Keďže výkaz bol v rámci prípravy na nové vykazovacie obdobie Programu štátnych štatistických zisťovaní podstatne doplnený ešte pre vykazovací rok 2010 (podrobne v prieskume za tento rok), za rok 2011 bol pridaný iba jeden nový ukazovateľ v Module 7 Zamestnanci a hospodárenie. Týkal sa vykazovania nákladov na pracovníkov na dohodu (prepočítaný stav).

Z 26 fungujúcich TK/IS vyplnilo e-výkaz 24 (92,30 %), čo znamená, že už iba 2 TK/IS, oproti 3 v predošlom roku, nie sú z rôznych príčin schopné dodať e-verziu výkazu. Úplne bezchybne vyplnilo print i e-výkaz 8 TK/IS (30,8 %). Správny medziročný súčet knižničného fondu malo 17 (65,38 %), skoro rovnako ako 65,51 % v predchádzajúcom roku, kým v roku 2009 ho dokázalo správne uviesť len 42,85 %. Najväčší problém tradične knižniciam robil 7.Modul Zamestnanci a hospodárenie, kde sa od roku 2007 novým spôsobom prepočítava prepočítaný stav zamestnancov knižnice v závislosti od týždenného počtu pracovných hodín určených pre služby zamestnancom organizácií. V roku 2010 sa zmenili – vzhľadom na vzdelanie – v ukazovateľoch sledovaní zamestnanci knižníc. Knižnice opäť veľmi lakonicky a výberovo uvádzali svoje hospodárske údaje v eurách, ak ich však chceli, vedeli alebo mohli zverejniť.

Stagnujúce TK/IS (5):

1. Bukóza Holding, a. s., Hencovce,

2. Elektrokarbon, a. s., Topoľčany,
3. MATADOR-AUTOMOTIVE Vráble, a. s.,
4. Sloznaft, a. s., Bratislava,
5. VEGUM, a. s. , Dolné Vestenice.

Zakonzervované TK/IS (2):

1. INGEO – ighp, spol. s r. o., Žilina,
2. Výskumný ústav chemických vlákien, a. s., Svit.

Zrušené TK/IS (1):

1. Vojenský opravárenský podnik, a. s., Trenčín, prevádzka Liptovský Mikuláš.

Za rok 2011 vykazovali údaje špeciálne TK/IS patriace pod nasledujúce rezorty:

1. **Knižnice bez rezortu (KBR): 4**
 2. **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR): 2**
 3. **Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR): 13**
 4. **Ministerstvo kultúry SR (MK SR): 1**
 5. **Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR): 4**
 6. **Úrad geodézie, kartografie a katastra SR (ÚGKK SR): 1**
 7. **Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (ÚNMS SR): 1**
-

S P O L U:

26 fungujúcich špeciálnych TK/IS

V 26 vykazujúcich fungujúcich špeciálnych TK/IS v rámci všetkých rezortov pôsobilo:

- 15 samostatných technických knižníc,
- 6 technických knižníc v rámci vyšších útvarov,
- 3 samostatné informačné strediská,
- 2 útvary, ktoré sa označili ako „iné“.

K N I Ž N I Č N Ý F O N D

26 TK/IS vykázalo knižničný fond 548 675, k. j., index 104 (o 12 vyšší ako v minuloročnom prieskume).

Knižničný fond tvorili:

- knihy a zviazané periodiká – 375 316 k. j. (68,40 % z celkového fondu), index 90,
- špeciálne dokumenty – 173 359 k. j. (31,59 % z celkového fondu), index 156,
z toho: - audiovizuálne dokumenty – 775 k. j. (0,14 % z celkového fondu), index 118,
- elektronické dokumenty – 1 662 k. j. (0,30 % z celkového fondu), index 97,
- mikroformy - 0 k. j. (0 % z celkového fondu), index 0.

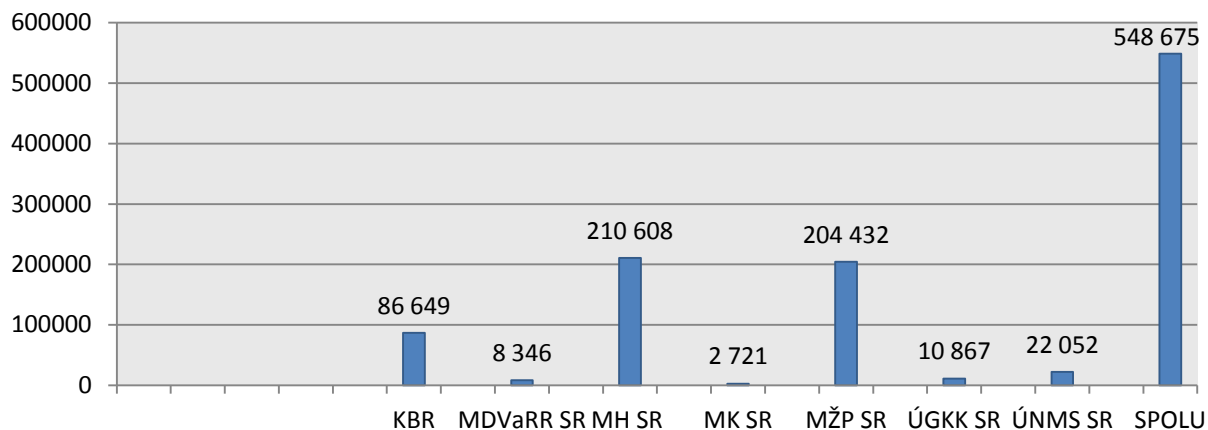
Priemerný knižničný fond pripadajúci na 1 TK/IS bol po zaokrúhlení 21 103 k. j., čím bol priemerne o 857 väčší ako v roku 2010, keď bol naopak priemerne o 807 k. j. nižší ako v roku 2009. Aj v roku 2009 bol o 781 k. j. vyšší oproti roku 2008. Počet kníh a zviazaných periodík v knižničných fondoch TK/IS medziročne klesol o 10,91%, pričom už v predošlom roku sa oproti

predchádzajúcemu znížil o 4,06 %. Fond špeciálnych dokumentov, ktorý v posledných troch rokoch klesal, vzrástol tiež presne o 10,91%, pričom už v roku 2010 sa zvýšil o 4,06 %, o ktoré sa znížil počet kníh a zviazaných periodík. Fond audiovizuálnych dokumentov, ktorý ostal v minulom roku rovnaký ako v predchádzajúcom, v roku 2011 nepatrne vzrástol o 0,01 %. Presne o 0,01 % sa znížil stav elektronických dokumentov, ktorý v roku 2010 narástol o 0,05 %.

Aj keď v celoštátnom výkaze sa vyžaduje vykazovanie mikroforiem, musíme permanentne konštatovať že v TK/IS sa tento druh dokumentov nenachádza.

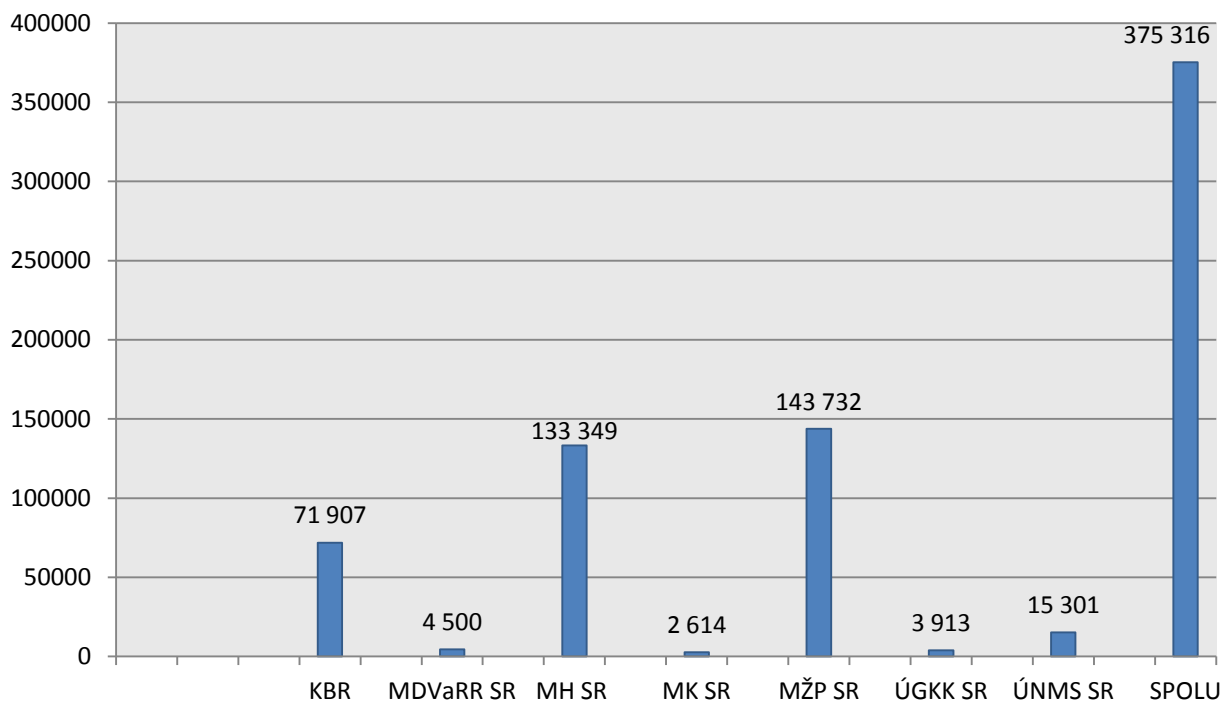
Knižničný fond – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 1)

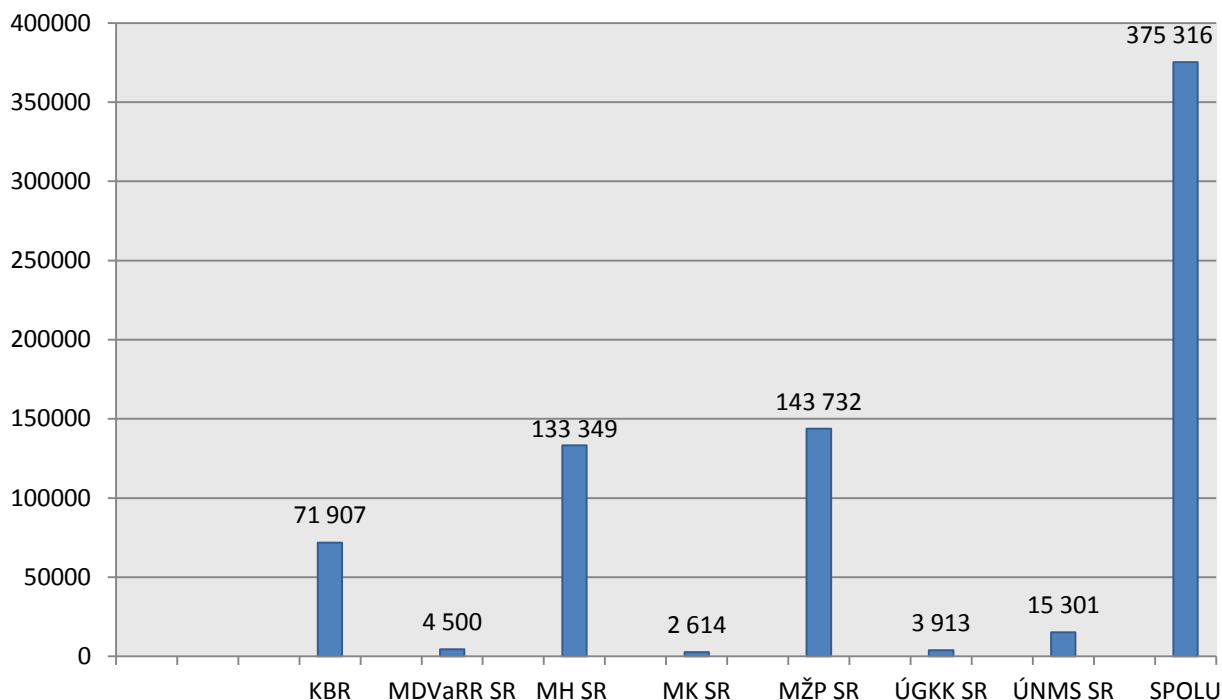
Knihy a zviazané periodiká - podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 2)

Špeciálne dokumenty – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 3)

TK/IS odoberali v roku 2011 **1 475 titulov periodík**, index **109**,

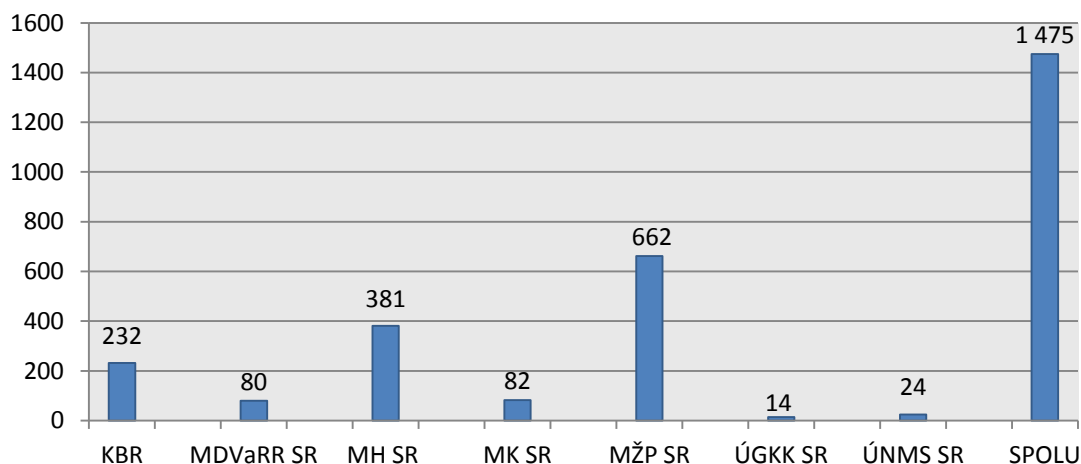
z toho: - *domácich* – **632 titulov**, index **109**,

- *zahraničných* – **843 titulov**, index **112**.

V roku 2011, podobne ako v roku 2010 sa odber periodík, po dočasnom výraznejšom poklese v číselnom i v medziročnom indexovom vyjadrení z roku 2009, vrátil k vyšším hodnotám, porovnateľným s rokmi 2008 a 2007. **Odber zahraničných periodík** predstavoval už tri roky po sebe 57 % z celkového odberu periodík. Stále tak pretrvávajú dlhodobá orientácia na odber zahraničných periodík, ktorých odber sa medziročne indexovo zvýšil z indexu +2 v predošlom roku na index +12 v roku 2011. Zvýraznilo sa tým tvrdenie, že aj knižnice sa po období recesie mohli v plnej miere vrátiť k predošlým nákupom týchto pre ne tak potrebných periodík. Stále platí, že využívanie zahraničných periodík sa za roky od vstupu našej republiky do Európskej únie a prijatia Eura ako našej meny stalo dominantným v oblasti nákupu i využívania periodík.

Tituly odoberaných periodík celkom – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 4)

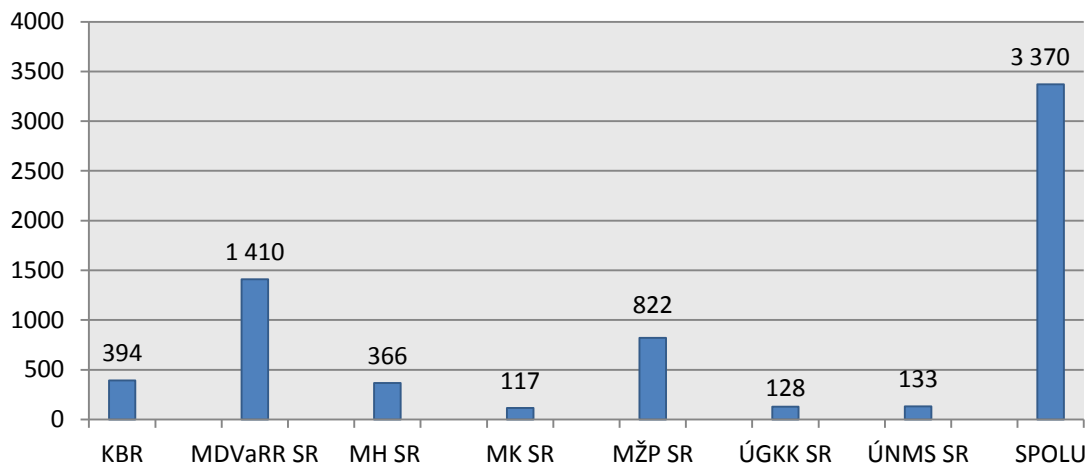
DOPLŇOVANIE KNIŽNIČNÝCH FONDŮV

Ročný prírastok činil 3 370 k. j., index 140,
z toho: - *audiovizuálne dokumenty* – **1 k. j., index 0,**
- *elektronické dokumenty* – **64 k. j., index 56.**

Priemerný ročný prírastok v 1 TK/IS za rok 2011 bol 168,5. V roku 2010 bol 119,4, v roku 2009 bol 123,9, v roku 2008 bol 197,1. Oproti roku 2007 s priemerným ročným prírastkom 300 k. j. ide stále ešte o takmer polovičný pokles. Od roku 2005 dochádzalo k postupnému nárastu priemerného ročného prírastku. V roku 2008 náhle prudko poklesol (v rámci indexu medziročne o - 48) ale v roku 2010 sa jeho číselné aj indexové vyjadrenie opäť zvýšilo. **V roku 2011 došlo k výraznému zvýšeniu priemerného ročného prírastku** a tiež k zvýšeniu medziročného indexu o +40. Po prekvapení z roku 2010, keď knižnice nenadobudli ani 1 audiovizuálny dokument, v roku 2011 nadobudli jediný. Naďalej klesal aj počet nadobudnutých elektronických dokumentov. V indexovom vyjadrení o - 10. Nejde síce o prekvapivo vysoký 100 % pokles z roku 2010, vtedy v indexovom vyjadrení až o - 44, ale je to staronová tendencia z rokov 2007 a 2008. keď sa počet nadobudnutých elektronických dokumentov postupne znižoval. Iba v roku 2009 došlo k prechodnému nárastu, keď v medziročnom indexe stúpol o + 11.

Ročný prírastok k. j. – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 5)

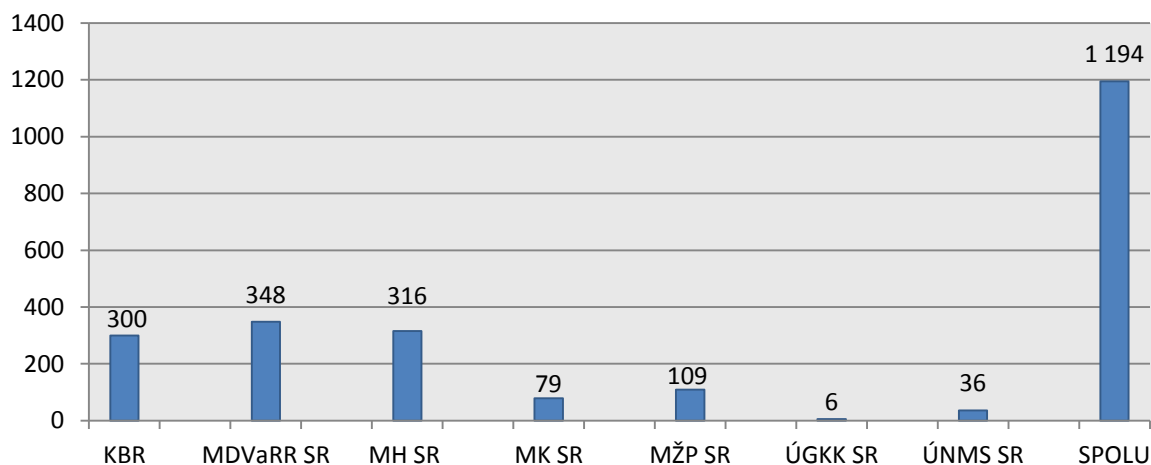
Celkový prírastok 3 370 k. j. bol získaný:

- *kúpou* – 1 194 k. j. (35,43 % z celkového prírastku), index 86,
- *povinným výtláčkom* – 31 k. j. (0,92 % celkového prírastku), index 67,
- *darom a vlastnou produkciou* – 2 081 k. j. (61,75 % z celkového prírastku), index 271,
- *výmennou* – 64 k. j. (1,89 % z celkového prírastku), index 11,
- *bezodplatným prevodom* – 0 k. j. (0 % z celkového prírastku), index 0.

Po prvýkrát v roku 2011 sa na **prvé miesto** v spôsobe dopĺňovania dostalo **dopĺňovanie prostredníctvom daru a vlastnej produkcie firiem**, ktoré tvorilo **viac ako polovicu prírastku**. Dopĺňovanie kúpou, ktorou sa v roku 2007 získali až tri štvrtiny prírastku, no v roku 2008 už o 15 % k. j. menej, v roku 2009 o ďalších 3, 65 % k. j. menej a po prechodnom zvýšení v roku 2010, kedy sa prírastok kúpou oproti roku 2009 nepatrne zvýšil o 0,39 %, zaznamenalo hlboký prepád. Výmene naďalej ostalo jej stabilné tretie miesto. Hoci dopĺňovanie povinným výtláčkom, ako skôr výnimočný spôsob dopĺňovania TK/IS, obsadzuje väčšinou až piate miesto, v rokoch 2009 až 2011 sa dostalo na štvrté miesto a až na piatom mieste sa umiestnilo dopĺňovanie prostredníctvom bezodplatného prevodu, ku ktorému v roku 2011 ani nedošlo. V rokoch 2006 - 2009 však obsadzovalo štvrté miesto. Podľa medziročných indexov najväčší pokles zaznamenala výmena (index – 216) a za ňou bezodplatný prevod (index – 154).

Prírastok k. j. kúpou – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 6)

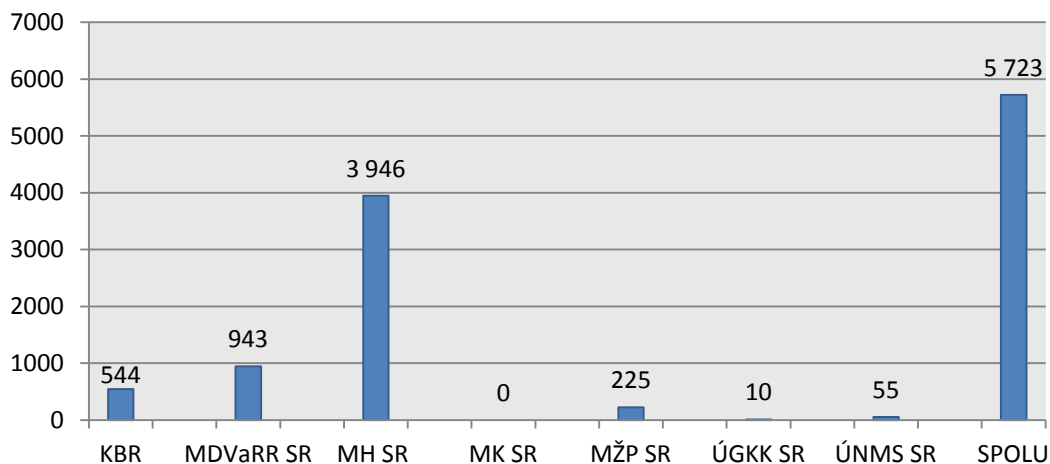
ÚBYTOK KNIŽNIČNÝCH FONDŮV

Z knižničných fondov fungujúcich 26 TK/IS v roku 2011 **ubudlo 5 723 k. j.**, index **160** (o 76 vyšší ako v predošlom roku; v roku 2009 bol tiež až o 104 vyšší ako v roku 2008, ale v roku 2008 bol oproti roku 2007 o 34 nižší).

Zároveň musíme opäť konštatovať, že, hoci v roku 2008 sme sa v štatistike TK/IS po prvýkrát od roku 2004, odkedy tento pomer exaktne zaznamenávame, tešili z faktu, že celkový prírastok takmer o polovicu prevýšil úbytok, v štatistike za rok 2009 to bolo presne opačne. Celkový prírastok predstavoval len 62,68 % úbytku, v roku 2010 84,06 % úbytku. **V roku 2011 bol prírastok ešte nižší a predstavoval len 58,88 % úbytku.** Zdá sa potom, že rok 2008, keď celkový prírastok predstavoval až 183 % úbytku bol celkom výnimočný a štandardné sú čísla z predošlých rokov (v roku 2007 prírastok predstavoval len 79 % úbytku, v roku 2006 prírastok činil len 62 % úbytku, v roku 2005 len 58 % a v roku 2004 dokonca len 46 % úbytku), ktoré sú bližšie k skutočnosti.

Najnižší **pomer prírastku** za posledné roky **na celkovom stave knižničného** fondu z roku 2008 činiaci len 0,9 % bol v roku 2009 prekonaný, keď dosiahol len 0,48 %. V roku 2010 vzrástol na 0,60 % a **v roku 2011 na 0,61 %**, ale stále je to veľmi málo, pretože v roku 2007 činil 1,4 % a v rokoch 2006 a 2005 bol aspoň 1,3 %. **Pomer úbytku na celkovom stave knižničného fondu**, ktorý bol v roku 2008 len 0,5 %, stúpol v roku 2009 na 0,77 %, ostal v roku 2010 na rovnakej úrovni 0,77 %. **V roku 2011 však stúpol až na 1,04 %**, no v roku 2007 bol ešte vyšší - až 1,84 %, v roku 2006 bol 2,08 % a v roku 2005 až 2,3 %. Konštatovanie z hodnotenia štatistiky TK/IS za rok 2008, keď sme z ročných čísiel usudzovali, že firemné knižnice v predošlých rokoch už výrazne zrevidovali svoje knižničné fondy a ponechali si naozaj len najpotrebnejšie informačné pramene, preto z nich už v posledných rokoch niet veľmi čo vyradovať, asi nebolo správne. Viac sa potvrdzuje úsudok, že **úbytky sa z rôznych príčin nahrádzajú čoraz viac klesajúcimi prírastkami.**

Úbytok k. j. – podľa rezortov Priemer na 1 TK/IS (graf č. 7)

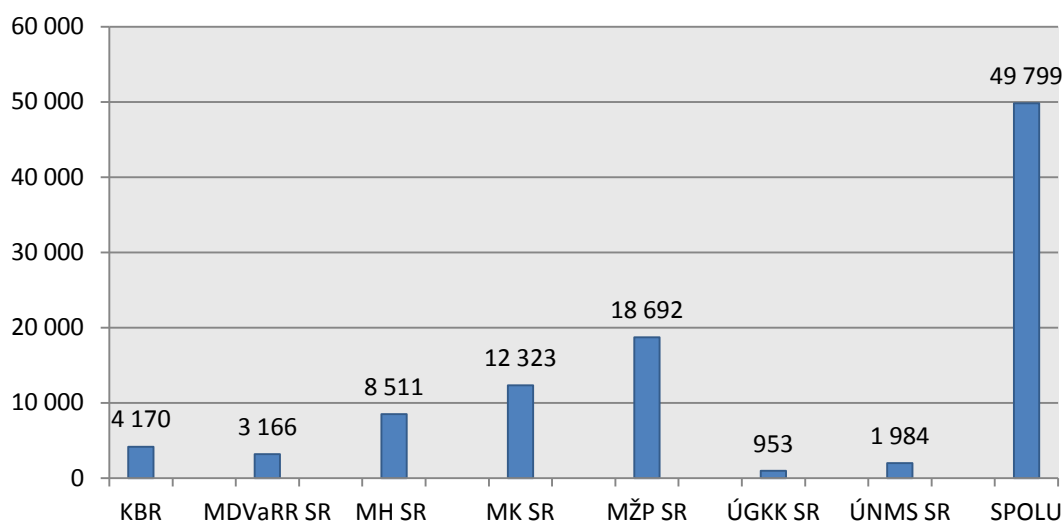

VÝPOŽIČKY - SLUŽBY - POUŽÍVATELIA

Za rok 2011 vykázalo **26 fungujúcich TK/IS spolu len 49 799 výpožičiek**, index **106** (v roku 2010 index 94, v roku 2009 index 98, v roku 2008 index 96).

Na porovnanie: v roku 2010 vypožičalo 29 TK/IS 53 619 výpožičiek, v roku 2009 28 TK/IS 54 955 výpožičiek, v roku 2008 30 TK/IS 59 972 výpožičiek, v roku 2007 34 TK/IS vypožičalo 70 472, v roku 2006 43 TK/IS vypožičalo 93 395 výpožičiek. **V roku 2011 1 TK/IS vypožičala priemerne 1 945 výpožičiek**, v roku 2010 priemerne len 1 849 výpožičiek, kým v roku 2009 to bolo ešte 1 963 výpožičiek. V roku 2010 1 TK/IS požičala v priemere najmenej za posledných osem rokov – v roku 2008 to bolo ešte 1 999, v roku 2007 priemerne 2 073, v roku 2006 v priemere 2 172, v roku 2005 v priemere 3 037, v roku 2004 v priemere 2 746, v roku 2003 2 469 výpožičiek v 1 TK/IS. **V roku 2011 sa teda opäť v priemere zvýšil počet výpožičiek v 1 TK/IS.**

Výpožičky spolu – podľa rezortov Priemer na 1 TK/IS (graf č. 8)

Z toho tvorili absenčné i prezenčné výpožičky:

- *kníh* – 27 712 k. j., index 119,
- *periodík* – 17 118 k. j., index 76,
- *špeciálnych dokumentov* – 4 969 k. j., index 130.

V roku 2011 a 2010 v absolútnych číslach vzrástol počet výpožičiek kníh a špeciálnych dokumentov. Dva roky po sebe naopak klesal počet výpožičiek periodík.

Absenčné výpožičky s počtom **40 213 k. j.** predstavovali takmer **81 % všetkých výpožičiek** (v roku 2010 70 %, v roku 2009 84 %, v roku 2008 68 %, v roku 2007 77 %, v roku 2006 86 %, v roku 2005 až 89 %), **prezenčné výpožičky** s počtom **9 586** zvyšných **niečo málo vyše 19 %**.

Prostredníctvom **MVS** bolo vypožičaných spolu **246 k. j.** (z knižnice i pre knižnicu), z čoho činila:

- *pasívna MVS (iným knižniciam)* – **189 k. j.**, index **70**,
- *aktívna MVS (z iných knižníc)* – **57 k. j.**, index **133**.

V roku 2011 knižnice, podobne ako v roku 2010 a 2008, poskytovali viac pasívnu ako robili aktívnu MVS. Len v roku 2009 bola situácia presne opačná. TK/IS viac požičiavali z iných knižníc ako si požičiavali z nich. Signalizuje to, že **v niektorých rokoch knižnice viac-menej vystačia so svojimi knižničnými fondmi a ešte sú schopné z nich vypožičať aj iným knižniciam**, v iných nimi, pri popísanom spôsobe dopĺňovania, celkom nedokážu saturať špeciálne požiadavky používateľov TK/IS a obracajú sa na iné, najmä špeciálne knižnice.

Prostredníctvom **MMVS** bolo vypožičaných spolu **149 k. j.**, z čoho činila:

- *pasívna MMVS (iným knižniciam)* – **126 k. j.**, index **110**,
- *aktívna MMVS (z iných knižníc)* – **23 k. j.**, index **11**.

Aj pri MMVS v roku 2011, rovnako ako pri MVS, viac ako 5-násobne prevyšovala pasívna MMVS aktívnu, podobne v roku 2010. No ešte v roku 2009 bola situácia celkom opačná. TK/IS poskytl pasívne len 1 výpožičku a aktívne 94, v roku 2010 pasívne až 111 a aktívne len 1. Podobné to bolo aj v roku 2008, keď TK/IS poskytl iným knižniciam až 87 výpožičiek, ale z iných knižníc nevypožičali ani 1 výpožičku. Podobne ako pri výpožičkách cestou MVS, tak aj pri výpožičkách MMVS sa niekedy situácia z roka na rok zmení.

Priemerný počet výpožičiek na 1 používateľa TK/IS, ktorý v roku 2010 predstavoval 2. z najvyšších hodnôt za posledných osem rokov (11,30), **sa v roku 2011 zaradil medzi tretie najnižšie hodnoty s priemerným počtom 9,11**. Horšie hodnoty boli vypočítané v roku 2006 (8,4), 2004 a 2003 (9). V rokoch 2007 (9,8), 2008 (10,06), 2009 (10,83), 2010 (11,30) sa situácia kontinuálne zlepšovala. Najlepší bol v tomto smere predkrízový rok 2005, kedy priemerný počet výpožičiek na 1 používateľa dosiahol až 12,6.

Index obratovosti knižničného fondu, vypovedajúci o jeho využívanosti používateľmi, daný pomerom počtu výpožičiek k počtu zväzkov k. j. v knižničnom fonde, predstavoval **v roku 2011 len 9,0 % využitie knižničného fondu**, kým v roku 2010 to bolo ešte 9,1 %, v roku 2009 ešte 9,3 %, v roku 2008 9,9 %, v roku 2007 činilo 10,6 %, v roku 2006 11,8 %, v roku 2005 16 %, ale v rokoch 2004 a 2003 po 13 %.

Rovnako ako minulý rok môžeme potvrdiť, že **index obratovosti knižničného fondu** - teda jeho využívanosti používateľmi – **v priebehu posledných deviatich rokov stabilne klesá a v roku 2011 bol najnižší.**

Okrem vyššie spomínaných, poskytovali TK/IS v rámci **služieb** aj **spracovanie bibliografií a rešerší a bibliografické a faktografické informácie.**

V roku 2011, podobne ako v roku 2010, už **len jedna TK/IS**, (v roku 2009 ešte dve a v rokoch 2008 až 2006 až tri) vypracúvala v rámci **expertných činností** technicko-ekonomické štúdie, výskumné projekty a zabezpečovala prihlášky vynálezov.

V roku 2011 vypracovalo 8 TK/IS **463 rešerší**, z toho 5 TK/IS **139 automatizovaných (30 %)**, zvyšné rešerše boli **spracované klasicky**. Oproti roku 2010, keď 7 TK/IS spracovalo 258 rešerší, z toho 4 TK/IS 117 automatizovaných (53 %), **išlo v priemere na 1 TK/IS o mierne zníženie počtu spracovaných automatizovaných rešerší**. Pre širšie porovnanie: v roku 2009 8 TK/IS vypracovalo 221 rešerší, z toho 6 TK/IS 62 automatizovaných (28 %).

Presne ako v roku 2010 aj **v roku 2011** dve TK/IS vypracovali **2 bibliografie**, z toho **1 TK/IS 1 automatizovanú bibliografiu (50 %)**. Oproti roku 2009, keď rovnako 2 TK/IS vypracovalo 6 bibliografií, z toho 1 TK/IS 5 bibliografií automatizovaných (83 %), **badat' zníženie záujmu o vypracovávanie bibliografií.**

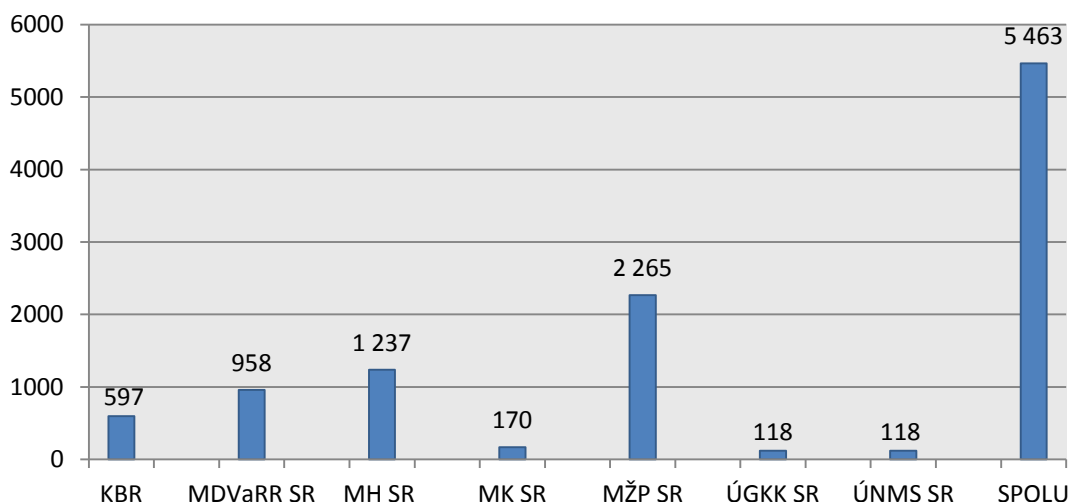
Na základe uvedených čísel a ich porovnaním s minuloročnými priemerami na jednu TK/IS musíme bohužiaľ opraviť tvrdenie z roku 2007, že čoraz viac informácií sa získava z databáz využívaním modernej výpočtovej techniky a konštatovať, rovnako ako minulý rok, že **počet vypracovaných bibliografií a rešerší v priemere na 1 TK/IS od tohto roku klesá.**

Preklady interne vyhotovovali, alebo pre svojich zamestnancov dávali **externe** vyhotovovať v roku 2011 len **2 TK/IS z 26 – 7,69 %**, podobne ako v roku 2010 tiež len 2 TK/IS z 29 – 6,89 %, v roku 2009 to boli 3 TK/IS – 10,7 %, v roku 2008 tiež len 3 TK/IS ale z 30 TK/IS – 10 %, v roku 2007 ešte 7 TK/IS - 20 %, v roku 2006 len 6 TK/IS – 14 %, v roku 2005 7 TK/IS – 18 %, v roku 2004 10 TK/IS – 23 % z danej ročnej vzorky. Prehľad dokumentuje, že **záujem o vyhotovovanie interných i externých prekladov medziročne v podstate klesá.**

Za rok 2011 vykázalo 26 fungujúcich TK/IS **5 463 registrovaných používateľov**, index **128** (oproti roku 2010 +38), **návštevníkov** vykázalo všetkých 26 TK/IS v počte **12 495**, index **106**. Kým napríklad v roku 2008 sa index medziročne registrovaných používateľov sa zvýšil o +12, v roku 2011 až o +38. No v roku 2009 klesol o – 3 a v roku 2010 ešte o -1. Index návštevníkov, ktorý v roku 2008 stúpol až o +16, v roku 2009 stúpol o ďalších + 12 sa v roku 2010 sa nečakane znížil o -31, v roku 2011 sa opätovne zvýšil o + 27. Znamená to, že **priemerný počet registrovaných používateľov, ktorý sa od roku 2009 znižoval, v roku 2011 zaznamenal opätovné zvýšenie a počet návštevníkov knižníc, ktorý v roku 2010 náhle klesol, roku 2011 tiež nezanedbateľne narástol.**

Registrovaní používatelia – podľa rezortov

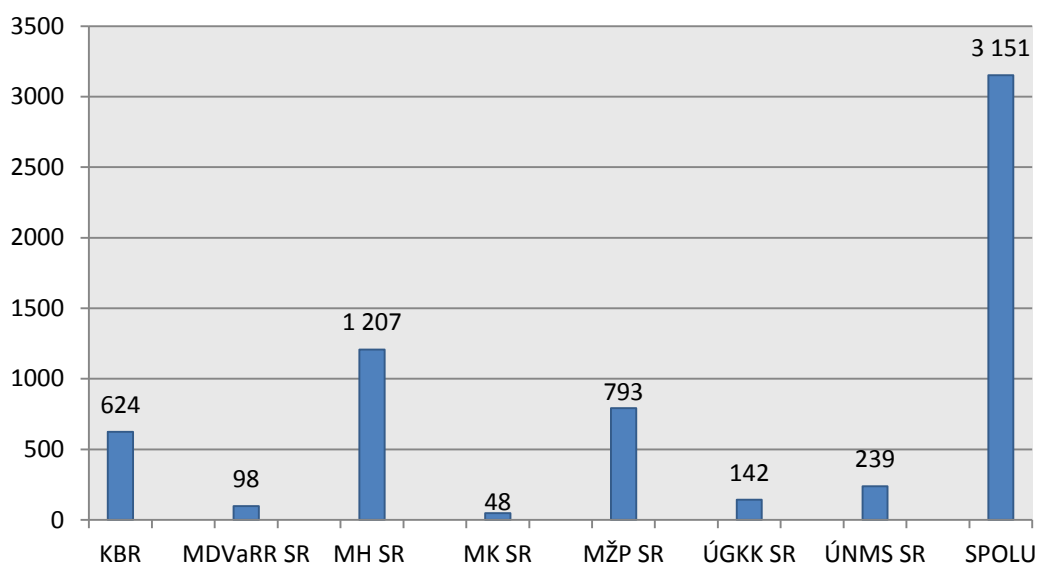
Priemer na 1 TK/I (graf č. 9)

V súvislosti s priestorovým vybavením celkovú plochu knižnice vykázalo v roku 2011 **25 z 26** fungujúcich TK/IS. V roku 2010 všetkých 29 fungujúcich TK/IS, podobne ako v rokoch 2009 a 2008. Od roku 2003, keď sa tento ukazovateľ začal sledovať, čoraz viac knižníc ho považovalo za potrebné uviesť a situácia sa z roka na rok zlepšovala. **Súhrnná výmera všetkých priestorov pre knižnice** bola v roku 2011 **3 151,2 m²**, čo predstavuje priemerne **126,04 m²** pre každú z 25 fungujúcich knižníc, index **111** (+ 13 oproti roku 2010). V roku 2010 3 228, 2 m² celkovej plochy knižníc predstavovalo priemerne 111,31 m² pre každú z 29 fungujúcich knižníc, index 98. **Priemerná výmera priestorov knižníc v rokoch 2004 – 2009 sa pohybovala od 106,38 m²** (v roku 2004) **po najvyššiu doterajšiu priemernú výmeru - 135,94 m² v roku 2008.** Z uvedeného vyplýva, že v rozlohe priestorov, slúžiacich knižniciam sa uplatňuje medziročná volatilita (kolísanie).

Celková plocha knižnice – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 10)

Používateľom bola z tejto výmery **k dispozícii plocha 1 470,2 m²** v 23 TK/IS, čo reprezentovalo v roku 2011 **iba necelých 47 % z ich celkovej plochy**. V roku 2010 bola v 27 fungujúcich TK/IS k dispozícii plocha 1 584, 2 m² - iba 48 % z ich celkovej plochy, v roku 2009 - 47 % z celkovej plochy, v roku 2008 - 93 % z celkovej plochy, v roku 2007 85 %, v roku 2006 88 %, v roku 2005 82 % z celej vzorky, v roku 2004 86%, v roku 2003 najviac - až 94 %. **V priebehu rokov väčšina TK/IS vykazovala, že disponuje priestormi pre používateľov, no od roku 2009 bola táto plocha zredukovaná o viac ako polovicu z celkovej plochy TK/IS.**

Priemerná plocha určená pre používateľov bola pre 1 TK/IS v roku 2011 63,92, index **108**. Najvyššie vykázané priemerné plochy určené používateľom boli v rokoch 2008 (75,82 m²), 2007 (74,14 m²), 2005 (62,6 m²), 2006 (61,75 m²) 2004 (59,73 m²) a najmenšia v roku 2010 – 58,67 m². **Od roku 2004 sa v TK/IS priestory, ktoré dávali k dispozícii pre používateľov, teda priestorové podmienky pre ich kontakt s informačnými zdrojmi z roka na rok zlepšovali. V roku 2008 dosiahli zatiaľ maximum. V rokoch 2009 a ešte viac v roku 2010 preto prekvapil prudký úbytok priestorov pre používateľov, v roku 2011 došlo k miernemu zlepšeniu.**

Študovne a čítárne malo v roku 2011 **19 TK/IS (73 %)** zo vzorky 26 fungujúcich knižníc. Najviac študovní a čítární bolo vykázaných v roku 2008 – až 83 %. ale rok 2009 bol opäť návratom ku klesajúcemu trendu, pozorovanému od roku 2003 (2007 – 73 %, 2006 – 54 %, 2005 – 59 %, 2004 – 64 %, 2003 – 69 %). **Počet študovní a čítární v roku 2011 bol 20 s priemerne 9,3 miestami pre používateľov**. V roku 2010 ich bolo 23 s priemerne 11,86 miestami pre používateľov, čím sa stal v tomto ohľade najlepším rokom. V roku 2009 pritom knižnice vykázali len 22 študovní a čítární s priemerne 9 miestami pre používateľov – čiže zatiaľ najnižší počet. V roku 2008 bol stav o čosi lepší - 27 študovní a čítární s priemerne 10,7 miestami pre používateľov, v roku 2007 to bolo 27 s priemerne 10,3 miestami pre používateľov. Dobrá situácia bola aj v roku 2006 s 11,4 miestami priemerne v 1 študovni a čítárni pre používateľov. a ešte aj v roku 2005 s 11,2 miestami a 10 miestami v rokoch 2004 a 2003. Paradoxný jav, keď počet študovní a čítární v predchádzajúcich rokoch vykazoval neustále klesajúci počet, ale v tých, ktoré ich vykazovali počet miest na študovanie a čítanie, mierne pribúdala, bol v roku 2007 zvrátený na opačnú tendenciu. V tomto roku TK/IS viac vytvárali pre svojich používateľov priestory využiteľné ako študovne alebo čítárne. Tento jav bol v roku 2009 prerušený tým, že v menšom počte zriadených študovní a čítární bol priamo úmerne k dispozícii aj menší počet miest pre používateľov. V roku 2010 došlo však v takmer rovnakom počte študovní a čítární ako v roku 2009 k väčšej koncentrácii počtu miest na čítanie a študovanie. **Rok 2011 zaznamenal pomerne veľký úbytok študovní a čítární a druhý najnižší, v histórii sledovania tohto údajja, priemerný počet miest pre používateľov., čo vytvára skromnejšie podmienky pre absenčné štúdium v TK/IS.**

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

- *počet osobných PC alebo terminálov v knižnici* – **44**, na 1 TK/IS pripadali v roku 2011 **priemerne necelé 2 PC (1,69)**, obdobne **ako v predošlých 8 rokoch**,
z toho počet PC s pripojením na internet pre verejnosť – **10** vo **8 TK/IS**, na 1 TK/IS pripadalo **priemerne 1,25 PC**

Z porovnania s rokom 2010 možno vyvodit', že každá knižnica tohtoročnej vzorky má k dispozícii priemerne necelé 2 počítače (presne len 1,69), kým v roku 2010 mala ešte aspoň 1,70, v roku 2009 1,76, v roku 2008 až 1,85. **Počet počítačov prístupných používateľom s pripojením na internet**

sa oproti predošlému roku znížil, hoci ich priemerný počet sa pre 1 TK/IS mierne zvýšil (z 1,18 na 1,25).

Pripojenie WIFI v priestoroch knižnice pre používateľov - sledované v roku 2010 prvýkrát – mala len 1 TK/IS. V roku 2011 sa tento stav nezmenil.

Elektronický katalóg knižnice na internete (údaj doplnený do štatistického výkazu v roku 2010 – sledované prvýkrát) – malo 5 TK/IS, rovnako ako v roku 2010. Počet vstupov do E – katalógu sa po roku zvýšil na 3 725 z 3 383 vstupov v roku 2010.

Vlastnú www-stránku vykázalo v roku 2011 21 TK/IS – takmer 81 %. V roku 2010 ju uviedlo až 24 TK/IS - takmer 83 % zo vzorky 29 fungujúcich knižníc. V roku 2009 ju uviedlo len 8 TK/IS – 28 % zo vzorky 28 TK/IS. Od roku 2007, keď sa začala počítať len **www-stránka vytvorená knižnicou**, ju vykázalo už len 9 TK/IS – 26 % a v roku 2008 dokonca len 5 TK/IS – 16 %.

V predošlých rokoch, keď sa ako www-stránka počítali aj informácie o existencii a ponukách knižnice na www-stránke materskej organizácie, tento údaj uviedlo podstatne viac TK/IS - v roku 2006 35 TK/IS – 81 %, v roku 2005 ju malo 54 % a v roku 2004 ju uviedlo až 82 % TK/IS.

V roku 2007 pridaný nový údaj **počet návštev www-stránky sa v roku 2010 prestal sledovať**. V rámci chronológie pre zaujímavosť uvedieme, že v roku 2009 ho vyplnili len 4 TK/IS (14 %) spolu so 4 678 vstupmi na ich www-stránky, čo pre 1 TK/IS priemerne znamenalo 1 169,5 vstupov ročne a 4,65 vstupov denne v pracovných dňoch, teda takmer 5 ako v roku 2008. V roku 2008 bol počet vstupov 5 230 – teda celkovo o niečo vyšší, ale denný počet vstupov na www-stránku 1 TK/IS bol v priemere rovnaký ako v roku 2009 – teda 5 vstupov. V roku 2007 – v pilotnom roku – bola situácia veľmi podobná, keď 3 TK/IS zaznamenali 4 145 vstupov na ich www-stránky, na 1 TK/IS sa priemerne zaznamenalo 1 381 vstupov ročne, čo v prepočítaní vychádzalo na 5 vstupov denne.

Vzdialený prístup k licencovaným elektronickým informačným zdrojom (EIZ) - údaj doplnený do štatistického výkazu v roku 2010 – mali v roku 2011 3 TK/IS, v roku 2010 4 TK/IS.

Počet sprístupňovaných licencovaných EIZ (databáz)) - údaj doplnený do štatistického výkazu v roku 2010 – uviedlo v roku 2011 5 TK/IS v počte 17. V roku 2010 ich 6 TK/IS sprístupňovalo 18. Z toho z vlastných prostriedkov sprístupňovali v roku 2011 4 TK/IS 5 EIZ (DB), v roku 2010 len 3 EIZ (DB). V licencovaných EIZ uskutočnili 2 TK/IS v roku 2011 380 vyhľadávaní, v roku 2010 rovnako 2 TK/IS 524 vyhľadávaní.

Z licencovaných EIZ bolo v roku 2011 zobrazených/stiahnutých v 2 TK/IS 428 e-dokumentov. V roku 2010, keď bol údaj doplnený do štatistického výkazu, to bolo 624 e-dokumentov.

Rovnako sa po prvýkrát v roku 2010 sledoval a vykazoval **počet zodpovedaných dopytov v elektronických referenčných službách**. Vtedy ich iba 1 TK/IS vykázala 25, v roku 2011 tiež 1 TK/IS 36.

Automatizovaný knižnično-informačný systém (AKIS) používalo 17 TK/IS (65,38 %) z 26 vykazujúcich fungujúcich knižníc v roku 2011, v roku 2010 – 62 %, v roku 2009 - 68 %, v roku 2008 -70 %, v roku 2007 to bolo tiež 70 % , v roku 2006 ho uviedlo 63 %, v roku 2005 to bolo 56 %, v roku 2004 – 61 %, v roku 2003 - 67 % z danej ročnej vzorky. Rovnako, ako v roku 2010, **deväť (52,94 %) zo 17 TK/IS, používajúcich nejaký AKIS používalo v roku 2011, podobne ako v predošlých rokoch, ešte stále najrozšírenejší systém Micro CDS/ISIS a jeho aplikácie** (v roku 2010 ho používalo 9 z 18 TK/IS (50 %), v roku 2009 11 z 19 TK/IS (58 %) a v roku 2008 rovnako 11 z 21 TK/IS (52 %).

Názvy a početné zastúpenie používaných AKIS-ov (spolu 17):

- ❑ **Micro CDS/ISIS a jeho aplikácie** – 9 *používateľov*,
- ❑ **ADVANCED RAPID LIBRARY** – 2 *používatelia*,
- ❑ **CLAVIUS** – 1 *používateľ*,
- ❑ **DAWINCI** – 2 *používatelia*,
- ❑ **vlastný AKIS** – 3 *používatelia*.

Rôzne agendy a evidencie namiesto AKIS používali 2 TK/IS – v roku 2009 len jedna **a vôbec žiadny AKIS nemalo 8 TK/IS** – o dve menej ako v predošlom roku a rovnako ako v roku 2009.

Vlastné elektronické databázy (DB) budovalo v roku 2011 **9 TK/IS (skoro 35 %)**, kým v roku 2010 ich uviedli len 3 TK/IS (10 %), v roku 2009 tiež iba 7 TK/IS (25 %), v roku 2008 - 20 %, v roku 2007 – 29 %, v roku 2006 - 21 %, 2005 – 26 %, 2004 – 16 %, 2003 – 17 %. Z prehľadu vidno, že v priebehu rokov niekedy menej, inokedy o čosi viac ako pätina, niekedy až štvrtina **a v roku 2011 až tretina fungujúcich TK/IS budovala vlastné databázy korešpondujúce s odborným zameraním firmy alebo odvetvia**, v ktorom TK/IS pôsobili.

K najvýznamnejším vlastným elektronickým DB aj v roku 2011 patrili:

- **ADIS CELPA**, budovaná vo VÚPC, a. s. (Výskumnom ústave papiera a celulózy), Bratislava,
- **VODA-AQUA - články** vo VÚVH (Výskumnom ústave vodného hospodárstva), Bratislava,
- **ZVÁRANIE** vo VÚZ – PI SR (Výskumnom ústave zvaračskom – Priemyselnom inštitúte SR), Bratislava

Tieto databázy už dlhoročne využívajú aj ďalšie obdobne zamerané firmy a ich špeciálne TK/IS na Slovensku.

Medzi ďalšie najčastejšie využívané databázové centrá, informačné zdroje a databázy domáce/zahraničné možno zaradiť DB:

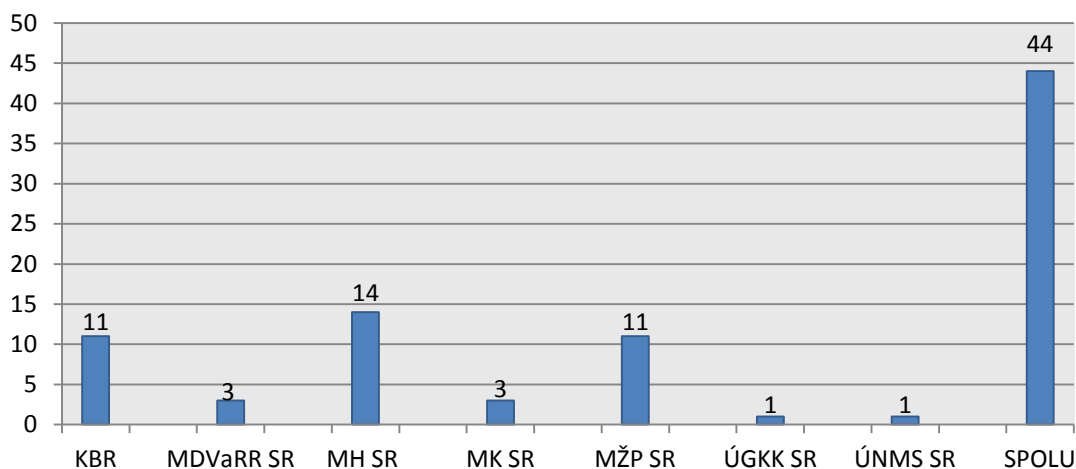
- ◆ **AGROKATALÓG,**
- ◆ **COMPENDEX,**
- ◆ **CVTI SR,**
- ◆ **EBSCO,**
- ◆ **EMBASE,**
- ◆ **ENGINEERING VILLAGE,**
- ◆ **CHEMWEB,**
- ◆ **CHEMISTRY,**
- ◆ **GEOBASE,**
- ◆ **GEOLOGICKÁ BIBLIOGRAFIA SR,**
- ◆ **GEOREF,**
- ◆ **ISI WEB OF KNOWLEDGE,**
- ◆ **NAVIGA,**
- ◆ **PORTÁL SANOFI AVENTIS,**
- ◆ **SCIENTIA,**
- ◆ **SIGMA –ALDRICH,**
- ◆ **WEB OF SCIENCE.**

Vstup do domácich a zahraničných databázových centier uviedli v roku 2011 len 3 TK/IS (11.5 %), kým v roku 2010 len necelých 7 %, v roku 2009 3 TK/IS 11 %, v roku 2008 tiež 3 ale z väčšej vzorky - 10 %, 2007 – 15 %, 2006 – 9 %, 2005 –13 %, 2004 – 14 %, 2003 – 23 %, čo predstavuje viac-menej klesajúcu tendenciu.

- **Využívanie elektronickej pošty: 25 TK/IS (96 %)**, v roku 2010 všetkých 29 TK/IS (100 %), v roku 2009 - 96 %, v roku 2008 – 100 %, v roku 2007 – 100 %, v roku 2006 – 95 %, v roku 2005 – 97 %, v rokoch 2004 a 2003 len 89 %.
- **Prístup do internetu: obdobne 25 TK/IS (96 %)**, v roku 2010 všetkých 29 TK/IS (100 %), v roku 2009 - 93 %, v roku 2008 – 100 %, v roku 2007 - 85 %, v roku 2006 - 98 %, 2005 – 97 %, 2004 – 77 %, 2003 – 71 %.
- **Využívanie intranetu: 18 TK/IS (69 %)**, v roku 2010 21 TK/IS (72 %), v roku 2009 - 68 %, v roku 2008 - 70 %, v roku 2007 – 70 %, v roku 2006 - 58 %, 2005 – 64 %, 2004 – 52 %, 2003 – 44 %.
- **Využívanie extranetu: v roku 2011 vykázala len 1 TK/IS (necelé 4 %)**, kým v roku 2010 4 TK/IS (14 %), v roku 2009 – 11 %, v roku 2008 – 17 %, v roku 2007 – 12 %, v roku 2006 – 9 %, 2005 – 10 %, 2004 – 9 %, 2003 len 2 %.

V roku 2011 boli v rámci využívania e-pošty, prístupu do internetu, intranetu a extranetu zaznamenané klesajúce čísla a percentuálne podiely.

Počet všetkých PC s pripojením na internet – podľa rezortov
Priemer na 1 TK/IS (graf č. 11)

Z A M E S T N A N C I

V roku 2011 v **26 fungujúcich TK/IS pracovalo spolu 33 zamestnancov** (fyzický stav), index **93**. Oproti 41 zamestnancom z roku 2010 (fyzický stav) a indexu 101, vidno, že **došlo opäť k poklesu**. V roku 2009 bol index 100, v roku 2008 index 107, v roku 2007 index 104, v roku 2006 index 83, v roku 2005 index 88, v roku 2004 index 99. **V prepočte na plný 8-hodinový úväzok to predstavovalo 20,68 zamestnancov**, index **107**. V roku 2010 to bolo 21,65 zamestnancov, index 84, (v roku 2009 index 102, v roku 2008 index 113, v roku 2007 index 79, v roku 2006 index 73, v roku 2005 index 88, v roku 2004 index 102), **z toho 0 mužov a 20,68 žien**.

Z hore uvedeného počtu všetkých zamestnancov TK/IS **32 zamestnancov (fyzický stav)**, vykonávalo **knihovnícke činnosti**, index **95**. V roku 2010 ešte 38 zamestnancov (fyzický stav), vykonávalo knihovnícke činnosti, index 101, (v roku 2009 index 105, v roku 2008 index 111, v roku 2007 index 100, v roku 2006 index 88, v roku 2005 index 99, v roku 2004 index 92). V prepočte **na plný 8-hodinový úväzok ich bolo 20,01** index **108**. V roku 2010 ich bolo o čosi viac - 20,98, no index, vo vzťahu k priemeru predošlého roku, bol len 86, (v roku 2009 index 104, v roku 2008 index 80, v roku 2007 index 88, v roku 2006 index 75, v roku 2005 index 88, v roku 2004 index 96). Z tohto počtu bolo **0 mužov a 20,01 žien**.

Počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti s vysokoškolským vzdelaním (fyzický stav) bol 6, index **96**. V roku 2010 ich bolo **5**, index **86**, (v roku 2009 index 90, v roku 2008 index 110, v roku 2007 index 111, v roku 2006 index 90, v roku 2005 index 96, v roku 2004 index 95). **V prepočte na plný 8-hodinový úväzok ich bolo 4,63** index **92**. V roku 2010 ich bolo **4,016**, index **104**, (v roku 2009 index 128, v roku 2008 index 128, v roku 2007 index 120, v roku 2006 index 77, v roku 2005 index 97, v roku 2004 index 96), z nich bolo **0 mužov a 4,63 žien**.

Problém kumulovania funkcií v slovenských TK/IS a tiež veľmi nízkych pracovných úväzkov pre tieto knižnice je dlhoročne spomínaným problémom. Kým v roku 2004 pracovalo v 1 TK/IS na plný 8-hodinový úväzok priemerne 1,6 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti, v roku 2005 1,4 zamestnanca a v roku 2006 pracoval v 1 TK/IS priemerne stále ešte aspoň 1 zamestnanec, **od roku 2007 sa táto už aj tak varujúca hodnota dostala pod hranicu 1 zamestnanca na hodnotu priemerne 0,82 zamestnanca pre 1 TK/IS**, čo už malo likvidačný

charakter. V roku 2008 sa síce mierne zvýšila na priemerne 0,87 zamestnanca a v roku 2009 na 0,90 zamestnanca, ale ostávali pod hranicou 1 zamestnanca, čo sme označili ako alarmujúci stav. V roku 2010 došlo v tejto oblasti k ďalšiemu poklesu. Na 1 TK/IS po prepočítaní (prepočítaný stav) pripadlo len 0,80. O niečo lepšie, ale stále pod hranicou 1 zamestnanca skončil aj rok 2011, keď na 1 TK/IS po prepočítaní (prepočítaný stav) pripadlo len 0,86 zamestnanca.

Z čísiel poskytnutých do štatistiky TK/IS za rok 2011 môžeme zrezumovať, že aj v tomto roku došlo k ďalšiemu úbytku zamestnancov knižníc. Je zaujímavé, že zatiaľ čo vo fyzickom stave prišlo síce k pomerne vysokému zníženiu (- 7 zamestnancov), v prepočítanom stave došlo k výraznému zvýšeniu (index + 21). Takmer o rovnaké číslo (- 6) sa znížil aj počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti (fyzický stav), no prepočítaný stav zamestnancov v indexovom medziročnom vyjadrení stúpol o +22. Zaujímavé pritom je, že počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti s vysokoškolským vzdelaním (fyzický stav) sa zvýšil o 1 (z 5 na 6), v indexovom vyjadrení o +10, v prepočte na plný 8-hodinový úväzok sa tiež zvýšil zo 4,016 na 4,63, no v priemernom prepočte na 1 TK/IS klesol z 1,004 na 0,926, teda o 0,078, čo predstavuje medziročný index - 12. Recipročne o 1 sa znížil počet zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním - z 12 na 11 (fyzický stav). V 1 TK/IS pracovalo v roku 2011 priemerne 1,1 zamestnanca oproti 1,2 v roku 2010.

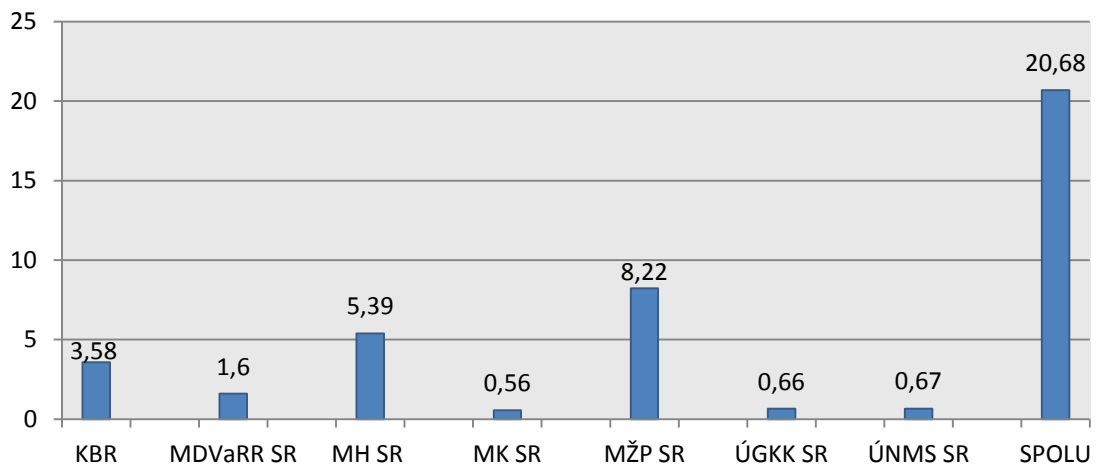
Podobne ako v roku 2010 mali aj v roku 2011 dominantnú pozíciu zamestnanci knižníc so stredoškolským knihovníckym vzdelaním, ktorí vo fyzickom i v prepočítanom stave po obidva roky takmer o polovicu prevyšovali zamestnancov knižníc vykonávajúcich knihovnícke činnosti s vysokoškolským vzdelaním.

Kým v roku 2010 sa **počet zamestnancov TK/IS** oproti roku 2009 mierne zvýšil, **v roku 2011 naopak klesol. Počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti**, ktorý v roku 2010 oproti roku 2009 klesol, **klesol v roku 2011 ešte viac.**

Potešiteľné je, že až **v 23 prípadoch** z 26 fungujúcich TK/IS (v roku 2010 len v 19 prípadoch z 29 oproti roku 2009) **boli v TK/IS výpožičné hodiny** (ak o niečom takom môžeme pri tomto type špeciálnych knižníc s plnou vážnosťou hovoriť) **zachované v tom istom rozsahu ako v roku 2010.** Často boli poskytované po dohode s osadenstvami podnikov alebo len na požiadanie, iba v 2 prípadoch boli kratšie ako v roku 2010 (v roku 2010 boli kratšie v rámci týždňa až v ôsmich prípadoch oproti roku 2009), **v 1 prípade sa výpožičné hodiny v TK/IS dokonca predĺžili** (v roku 2010 sa predĺžili v 2 prípadoch, v roku 2009 dokonca až v štyroch prípadoch, ale v roku 2008 tiež len v 1 prípade).

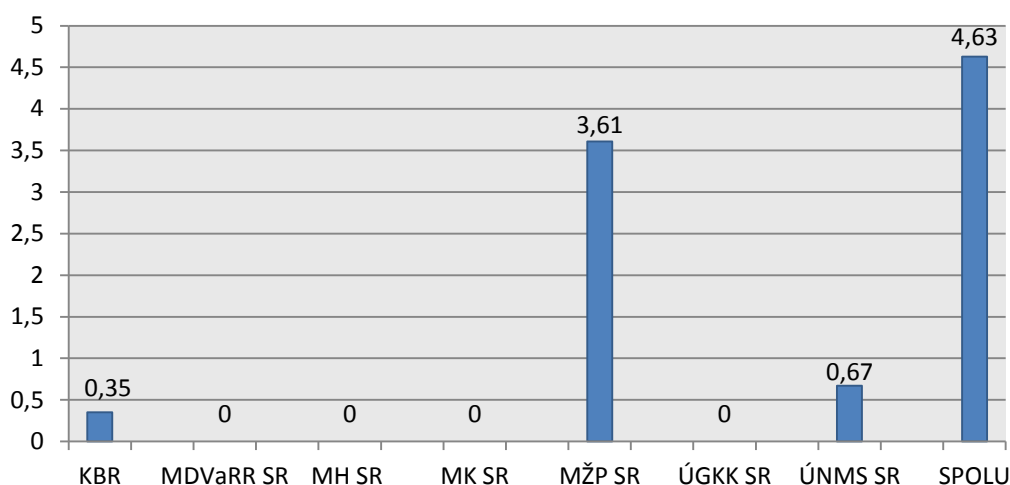
Zamestnanci knižnice (prepočítaný stav) – podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 12)

Zamestnanci knižnice s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním (prepočítaný stav) - podľa rezortov

Priemer na 1 TK/IS (graf č. 13)

Z Á V E R

V roku 2011 bola v sieti TK/IS zrušená len 1 knižnica, 5 stagnovalo a 2 boli zakonzervované. Knižničný fond aj priemerný knižničný fond na 1 TK/IS bol vo vzorke 26 fungujúcich TK/IS oproti predchádzajúcemu roku vyšší. Aj ročný prírastok knižničného fondu (KF) aj priemerný ročný prírastok KF sa pomerne výrazne zvýšili, hoci v roku 2010 boli najnižšie za posledné roky.

Na 1TK/IS pripadal omnoho vyšší priemerný knižničný fond ako v predošlom roku: Jeho skladba sa zmenila. Zvýšil sa počet kníh a viazaných dokumentov, znížil počet špeciálnych a elektronických dokumentov. Potešiteľné bolo aj zistenie, že počet odoberaných zahraničných periodík, ktorý výrazne klesol v roku 2009 a v roku 2010 sa vrátil k vyšším hodnotám, porovnateľným s rokmi 2008 a 2007, v roku 2011 v priemere na 1 TK/IS dosiahol opäť vyššie hodnoty. Aj keď priemerný počet výpožičiek na 1 TK/IS, ktorý bol v roku 2010 najnižší za posledných osem rokov sa v deviaty rok zvýšil takmer o 100., priemerný počet výpožičiek na 1 používateľa TK/IS, ktorý v roku 2010 predstavoval 2. z najvyšších hodnôt za posledných osem rokov (11,30), sa v roku 2011 zaradil medzi tretie najnižšie hodnoty za posledných 9 rokov.

Index obratovosti knižničného fondu - teda jeho využívanosti používateľmi - v priebehu posledných ôsmich rokov stabilne klesal a v deviatom roku 2011 bol najnižší. Pokračujúci nárast pasívnej MVS a najmä MMVS svedčí o tom, že domáce i zahraničné knižnice naďalej využívajú fondy našich špeciálnych knižníc. Pokles aktívnej MVS a MMVS však vypovedá o nedostatku podnetov zo strany organizácií, v ktorých TK/IS pôsobia. Aj keď sa počet vypracovaných bibliografií a rešerší oproti minulému roku o niečo zvýšil, záujem o vyhotovovanie interných i externých prekladov zostal zanedbateľný. Potešiteľné je, že počet registrovaných používateľov v roku 2011 opäť stúpol po tom, čo sa v roku 2010 znížil, počet návštevníkov TK/IS sa tiež zvýšil po tom, čo v roku 2010 prudko klesol. V roku 2011 došlo však k ďalšiemu úbytku plochy knižníc určenej pre používateľov - pod 50 % všetkej plochy TK/IS. Tento jav sledujeme od roku 2009, odkedy dochádza k väčšej koncentrácii počtu miest na čítanie a študovanie v nich.

V percentuálnom prepočte pri porovnaní s predchádzajúcim rokom o niečo viac knižníc používalo automatizovaný knižnično-informačný systém, viac ako tretina fungujúcich knižníc nemala žiaden. Mierne sa zvýšil počet knižníc budujúcich vlastné elektronické databázy aj počet tých, ktoré využívajú domáce a zahraničné informačné zdroje a databázy. Zanedbateľný však ostáva počet TK/IS vstupujúcich do domácich a zahraničných databázových centier.

V roku 2011 sa po prechodnom zvýšení počtu zamestnancov TK/IS v roku 2010 ich počet opäť znížil a rovnako ďalej klesol aj počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti, čo pozorujeme od roku 2009. Stále platí, že v TK/IS pracujú a vo väčšine prípadov ich aj vedú zamestnanci so stredoškolským vzdelaním. Knížnice naďalej využívajú miestami aj služby na dohodu o vykonaní práce poskytované ich bývalými zamestnankyňami - v súčasnosti už živnostníkmi, pracujúcimi za úplatu.